

POLSKO-JAPOŃSKA AKADEMIA TECHNIK KOMPUTEROWYCH

Wydział Informatyki

Specjalizacja: Technologie sieci urządzeń
mobilnych oraz chmury obliczeniowej

Szymon Kogut

Numer albumu: 24271

Porównanie modeli scentralizowanych i rozproszonych w wirtualnych sieciach prywatnych

Comparison of centralized and distributed
models in virtual private networks

Rodzaj pracy

Magisterska

Imię i nazwisko promotora

dr Tadeusz Puźniakowski

Warszawa 22 stycznia 2026

Streszczenie: Celem pracy jest weryfikacja różnych modeli i protokołów sieci wirtualnych pod kątem stabilności w restrykcyjnym środowisku oraz łatwości utrzymania w projektach o niskim stopniu złożoności infrastrukturalnej.

Porównaniem objęto następujące protokoły: OpenVPN (topologia skcentralizowana), Nebula (topologia rozproszona) oraz WireGuard (obie topologie). Przygotowano skrypty automatyzujące proces wdrażania.

W ramach badań przeprowadzono testy wydajnościowe przepustowości, opóźnień i obciążenia zasobów. Zbadano stabilność połączeń w restrykcyjnych warunkach sieciowych oraz łatwość wdrożenia poszczególnych rozwiązań.

Dodatkowo oceniono skalowalność poszczególnych rozwiązań przy zwiększaniu liczby węzłów.

Słowa kluczowe: vpn, openvpn, nebula, wireguard

Spis treści

01. Wstęp	1
02. Słownik pojęć	2
03. Restrykcyjne środowisko sieciowe	3
03.1. Rodzaje NAT	3
03.1.1. Static NAT	3
03.1.2. Dynamic NAT	3
03.1.3. Network Address and Port Translation (NAPT)	3
03.1.4. Carrier-grade NAT	4
03.2. Wysokie opóźnienia i jitter	5
03.3. Utrata pakietów	5
03.4. Blokada protokołu UDP	5
04. Badane modele	6
05. Model scentralizowany	6
06. Model rozproszony	6
07. Badane protokoły	7
07.1. Kryteria doboru	7
07.2. OpenVPN	7
07.3. WireGuard	7
07.4. Nebula	7
08. Metodyka badań	8
08.1. Narzędzia pomiarowe i metryki	8
08.2. Metodyka oceny złożoności wdrożenia	8
08.3. Scenariusze testowe	8
08.3.1. Scenariusz bazowy	8
08.3.2. Scenariusz restrykcyjny	8
08.3.3. Scenariusz skalowalności	8
09. Konfiguracja środowiska	9
09.1. Automatyzacja procesu wdrażania	9
09.2. Konfiguracja OpenVPN	9
09.3. Konfiguracja WireGuard w modelu rozproszonym	9
09.4. Konfiguracja WireGuard w modelu scentralizowanym	9
09.5. Problemy napotkane podczas implementacji	9
10. Analiza wyników	10
10.1. Badanie wydajności sieciowej	10
10.2. Analiza obciążenia zasobów systemowych	10
10.3. Odporność na trudne warunki sieciowe	10
10.4. Analiza skalowalności	10
10.5. Ocena złożoności konfiguracji i utrzymania	10
11. Podsumowanie	11
11.1. Synteza wyników	11
11.2. Wnioski końcowe	11
12. Bibliografia	12
13. Załączniki	13

Spis rysunków

1. Schemat działania mechanizmu NAT/PAT	3

01. Wstęp

Internet początkowo rozwijał się jako zdecentralizowana sieć tworzona oddolnie przez niezależne podmioty. Z czasem usługi świadczone za jego pośrednictwem zyskały na znaczeniu a wraz z tym uległy monopolizacji przez duże korporacje.

Aspekty takie jak suwerenność danych, ochrona prywatności, ograniczenie kosztów czy potrzeba autonomii to czynniki motywujące użytkowników indywidualnych oraz małe przedsiębiorstwa do zwrócenia się w stronę samodzielnego utrzymywania infrastruktury usług na potrzeby własne.

Niezastąpione przy takim podejściu są sieci wirtualne. Łączą one urządzenia, niezależnie od ich fizycznej lokalizacji. Jest to niezbędne dla zachowania pełni funkcjonalności w porównaniu z komercyjnymi rozwiązaniami.

Niniejsza praca ma na celu przegląd dostępnych rozwiązań z zakresu sieci wirtualnych. Celem jest znalezienie optymalnego rozwiązania dostosowanego do skali projektów o niskim stopniu złożoności infrastrukturalnej.

W związku z powyższym, przy analizie skupiono się nie tylko na pomiarze syntetycznej wydajności poszczególnych rozwiązań, ale również zbadano skalowalność, łatwość wdrożenia oraz stabilność pracy w restrykcyjnych warunkach sieciowych.

02. Słownik pojęć

1. **Łorem** – *Ipsum*

03. Restrykcyjne środowisko sieciowe

Celem pracy jest znalezienie rozwiązania możliwego do wdrożenia w sieciach konsumenckich. Poniższy rozdział definiuje ograniczenia związane z tym środowiskiem.

03.1. Rodzaje NAT

Jest to decydujący czynnik utrudniający nawiązywanie połączeń z urządzeniami spoza sieci lokalnej. W zależności od typu NAT za jakimi znajdują się urządzenia, będzie to proces utrudniony bądź w pełni uniemożliwiony.

03.1.1. Static NAT

Przydziela publiczny adres każdemu urządzeniu z puli publicznych adresów. Z tego powodu nie stanowi bariery przy nawiązywaniu bezpośrednich połączeń między urządzeniami. Niewykorzystywany dla rozwiązań konsumenckich.

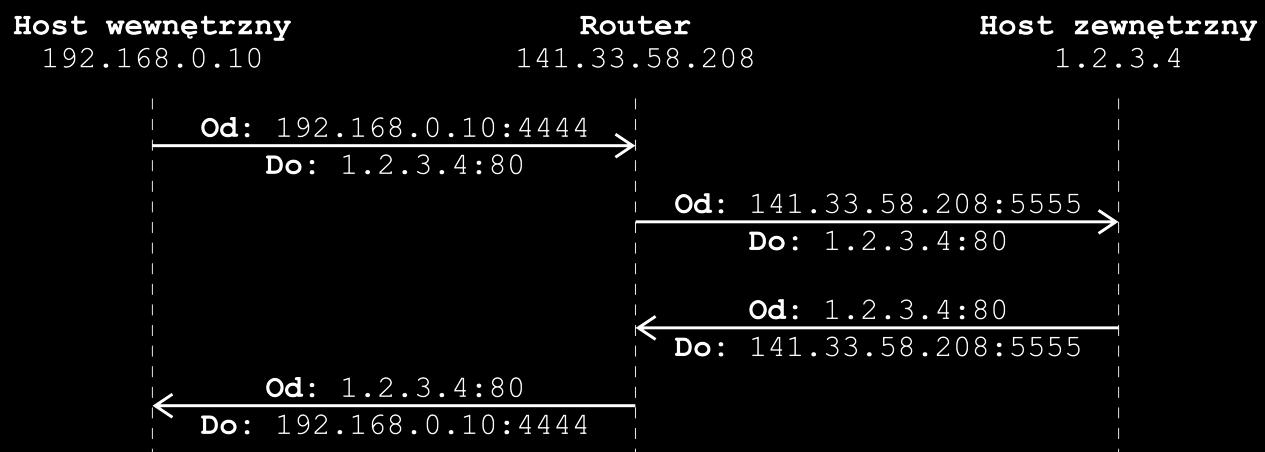
03.1.2. Dynamic NAT

Rozwiązanie rzadziej stosowane działające podobne do statycznego. Jedyna różnica jest taka, że adresy przydzielane są w sposób dynamiczny.

03.1.3. Network Address and Port Translation (NAPT)

Zastosowanie Port Address Translation (PAT) umożliwia współdzielenie jednego publicznego adresu IP przez wiele urządzeń.

Zasada działania tego mechanizmu opiera się na użyciu portów dla rozróżnienia poszczególnych klientów. Każdy port, każdego urządzenia w sieci wewnętrznej, otrzymuje na żądanie port zewnętrzny routera. NAPT działa jak warstwa translacji. Dla zapytań wychodzących podmienia źródłowy adres IP oraz port na własne. Dla zapytań przychodzących podmienia docelowy adres oraz port na te należące do odbiorcy wewnętrz sieci.

Rys. 1. Schemat działania mechanizmu NAT/PAT

Poszczególne implementacje **NAPT** różnią się poziomem restrykcyjności odnośnie filtrowania przychodzących pakietów.

Full Cone NAT

Najbardziej permisywna implementacja. Nie wprowadza dodatkowych ograniczeń. Mapowanie portów może być predefiniowane lub definiowane w odpowiedzi na wysyłane zapytania.

Restricted Cone NAT

W tej implementacji host wewnętrzny musi najpierw wysłać zapytanie kierowane na dany adres. Zakres akceptowanych pakietów jest zawężony do pakietów z tym adresem źródłowym.

Port Restricted Cone NAT

W tej implementacji host wewnętrzny musi najpierw wysłać zapytanie kierowane na dany adres oraz port. Zakres akceptowanych pakietów jest zawężony do pakietów z tym adresem źródłowym oraz portem.

Symmetric NAT

Najbardziej restrykcyjna implementacja. Posiada ograniczenia adresu i portu z tą różnicą że każda ich kombinacja otrzymuje dedykowany port zewnętrzny. Wcześniej implementacje wspólnie wybrany port zewnętrzny pomiędzy adresami docelowymi.

W przypadku gdy oba urządzenia znajdują się za tego typu **NAT**-em, nie ma możliwości nawiązania bezpośredniego połączenia pomiędzy nimi.

03.1.4. Carrier-grade NAT

Jest to specyficzny przypadek zastosowania **NAPT**. Odnosi się on do jego wykorzystania w sieci wewnętrznej dostawcy internetu. Użytkownik współdzieli jeden adres z innymi klientami dostawcy. Istnieje wiele implementacji **CGNAT**. Natomiast główny podział wynika z wykorzystanego protokołu.

Popularny mechanizm **DS-Lite** zakłada że klient nie otrzymuje żadnego adresu IPv4 a jedynie IPv6. Pakiety IPv4 są enkapsulowane w pakiety IPv6 przy przesyłce do routera brzegowego dostawcy.

Wart ponownego odnotowania jest fakt, że jest to specyficzny sposób wykorzystania **NAPT**, anizeli jego konkretna implementacja. Przykładowo, CGNAT może być w implementacji **Symmetric**, ale równie dobrze może to być **Full Cone NAT**.

03.2. Wysokie opóźnienia i jitter

VPN z definicji nadaje dodatkowe opóźnienie ponad to bazowe, wynikające z sieci użytkownika. W modelu rozproszonym, opóźnienia są zminimalizowane ponieważ poszczególne urządzenia komunikują się bezpośrednio ze sobą. W modelu scentralizowanym, każdy pakiet musi niejako nadrabiać drogę poprzez przejście przez serwer zanim trafi do odbiorcy.

Jest to zależne od zastosowania, jednak opóźnienie może mieć na tyle duży wpływ by kategorycznie wykluczyć wykorzystanie sieci wirtualnych w pewnych przypadkach.

03.3. Utrata pakietów

W tunelach UDP, utrata pakietów powoduje braki w danych, ale nie zatrzymuje całej transmisji. Natomiast w tunelach TCP może ona spowodować zjawisko TCP Meltdown. Zarówno protokół VPN, jak i aplikacja wewnętrz tunelu próbują jednocześnie retransmitować zgubione pakiety. Skutkuje to lawinowym wzrostem opóźnień, drastycznym spadkiem przepustowości i częstym zrywaniem sesji.

03.4. Blokada protokołu UDP

Blokuje działanie najwydajniejszych protokołów, które domyślnie korzystają z UDP.

04. Badane modele

05. Model scentralizowany

Cały ruch sieciowy jest przekierowywany przez centralny serwer. Nawet gdy oba urządzenia znajdują się blisko siebie, przesył danych dalej odbywa się z wykorzystaniem serwera jako pośrednika.

Konfiguracja i weryfikacja tożsamości użytkowników następuje na serwerze. Umożliwia to zarządzanie całą siecią, bez konieczności ponownego wdrażania poszczególnych klientów.

Sieć w oparciu o publiczny serwer, jako hub dla wszystkich węzłów, usuwa potrzebę nawiązywania bezpośrednich połączeń. Jest to duże uproszczenie w przypadku gdy klient znajduje się za symetrycznym NAT-em.

Centralny węzeł oznacza również pojedynczy punkt awarii oraz wąskie gardło. Przepustowość sieci jest ograniczona wydajnością łączą i procesora serwera centralnego.

06. Model rozproszony

Połączenia nawiązywane są bezpośrednio pomiędzy klientami sieci. Zmniejsza to opóźnienia do minimum. Połączenie może być nawiązane bez użycia dodatkowych serwerów. Opcjonalny serwer służy jedynie do wymiany informacji w procesie inicjalizacji połączenia dla klientów za NAT-em.

Obciążenie rozkłada się na poszczególne węzły, nie ma więc wąskiego gardła. Zniknie również pojedynczy punkt awarii, zwiększając odporność sieci.

Dla pewnych zastosowań, brak centralizacji staje się minusem. Włączanie nowych klientów do sieci jest utrudnione. Nie ma centralnej kontroli nad działaniem poszczególnych węzłów.

07. Badane protokoły

07.1. Kryteria doboru

07.2. OpenVPN

07.3. WireGuard

07.4. Nebula

08. Metodyka badań

08.1. Narzędzia pomiarowe i metryki

08.2. Metodyka oceny złożoności wdrożenia

08.3. Scenariusze testowe

08.3.1. Scenariusz bazowy

08.3.2. Scenariusz restrykcyjny

08.3.3. Scenariusz skalowalności

09. Konfiguracja środowiska

09.1. Automatyzacja procesu wdrażania

09.2. Konfiguracja OpenVPN

09.3. Konfiguracja WireGuard w modelu rozproszonym

09.4. Konfiguracja WireGuard w modelu scentralizowanym

09.5. Problemy napotkane podczas implementacji

10. Analiza wyników

10.1. Badanie wydajności sieciowej

10.2. Analiza obciążenia zasobów systemowych

10.3. Odporność na trudne warunki sieciowe

10.4. Analiza skalowalności

10.5. Ocena złożoności konfiguracji i utrzymania

11. Podsumowanie

11.1. Synteza wyników

11.2. Wnioski końcowe

12. Bibliografia

Podane adresy URL zostały sprawdzone dnia 1 grudnia 2024.

13. Załączniki

Wszystkie załączniki znajdują się na załączonym do pracy dysku optycznym.

1. Lorem ipsum dolor sit amet
2. Lorem ipsum dolor sit amet
3. Lorem ipsum dolor sit amet